

dr Marta Sochacka-Piętal

**Elementy transpozycyjne
jako
jeden z najbardziej rekombinogennych
czynników genomów bakteryjnych**

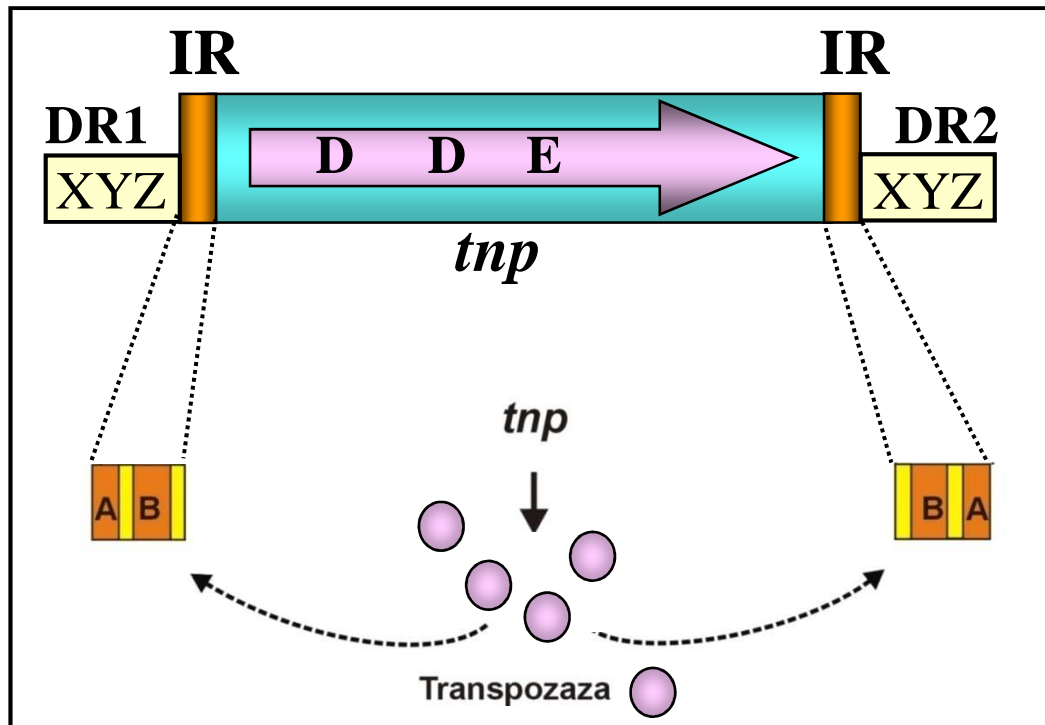
Samodzielny Zakład Biologii Mikroorganizmów
Wydziału Rolnictwa i Biologii
Szkoly Głównej Gospodarstwa Wiejskiego

Elementy transpozycyjne (TE)

- sekwencje insercyjne (IS)
- transpozony (Tn)
  - transpozony złożone
  - transpozony niezłożone

Elementy transpozycyjne mają zdolność przemieszczania się w różne miejsca w genomie, w wyniku procesu zwanego transpozycją

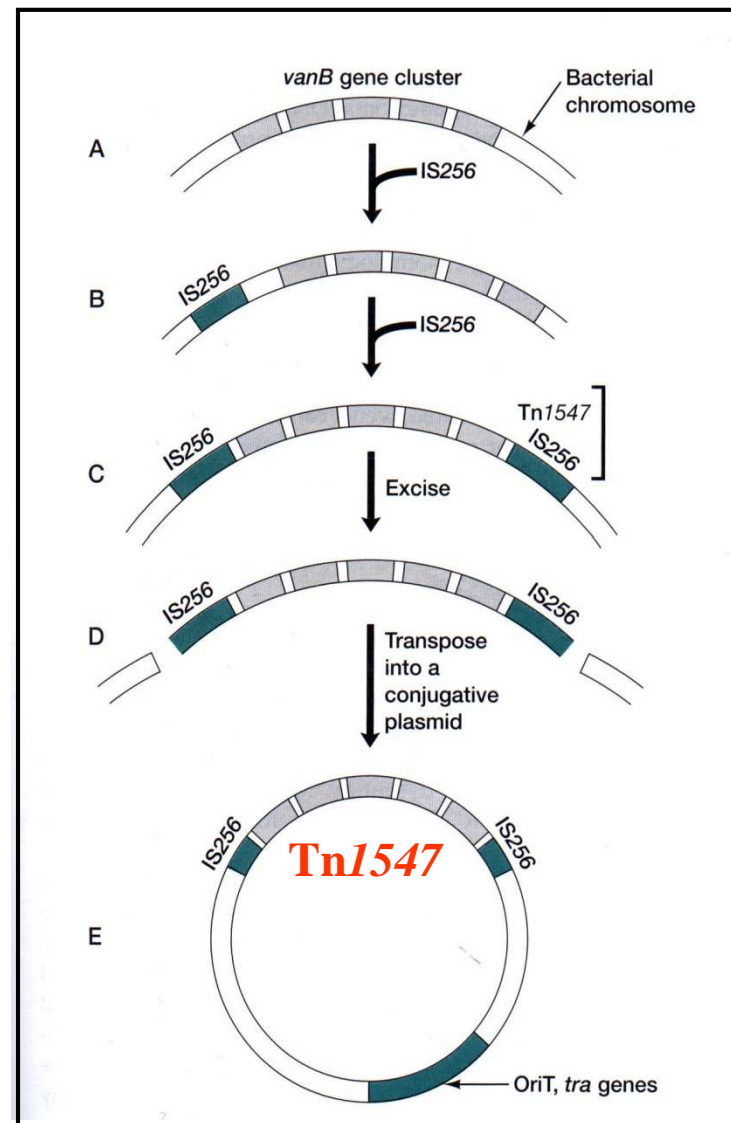
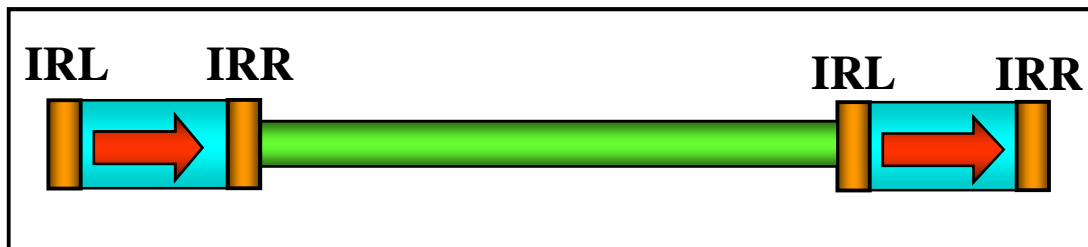
Sekwencje insercyjne

Zidentyfikowano **ponad 2500** sekwencji insercyjnych w ok. **200 gatunkach bakterii i archeonów**.

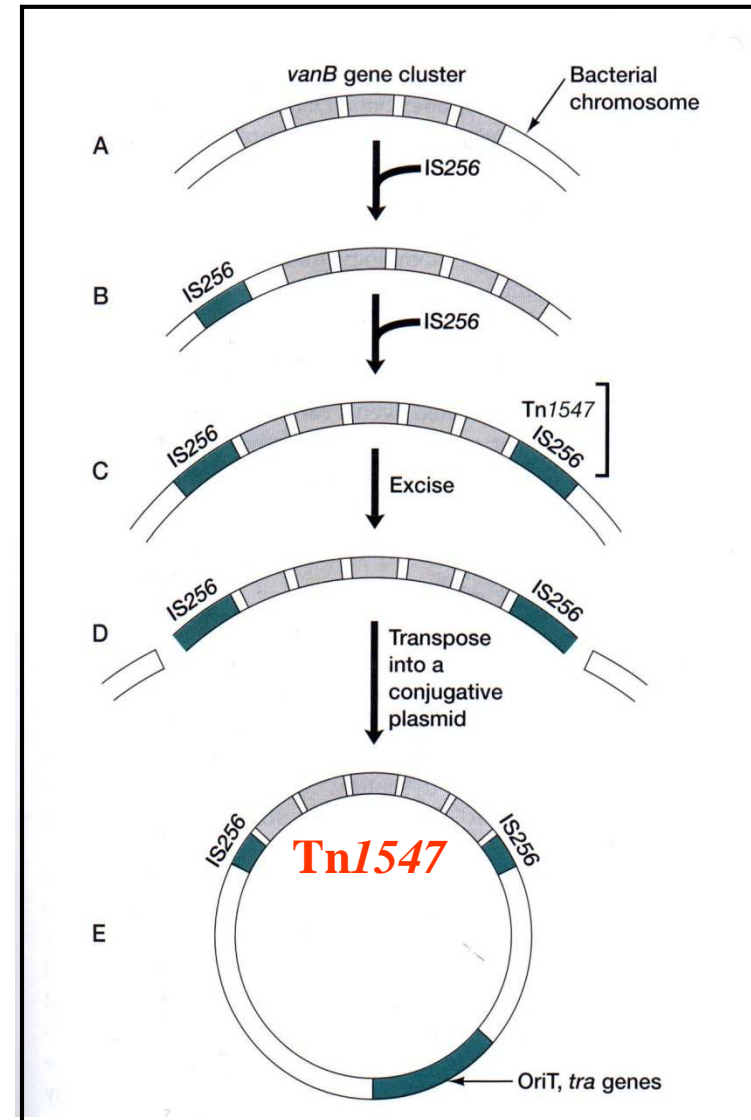
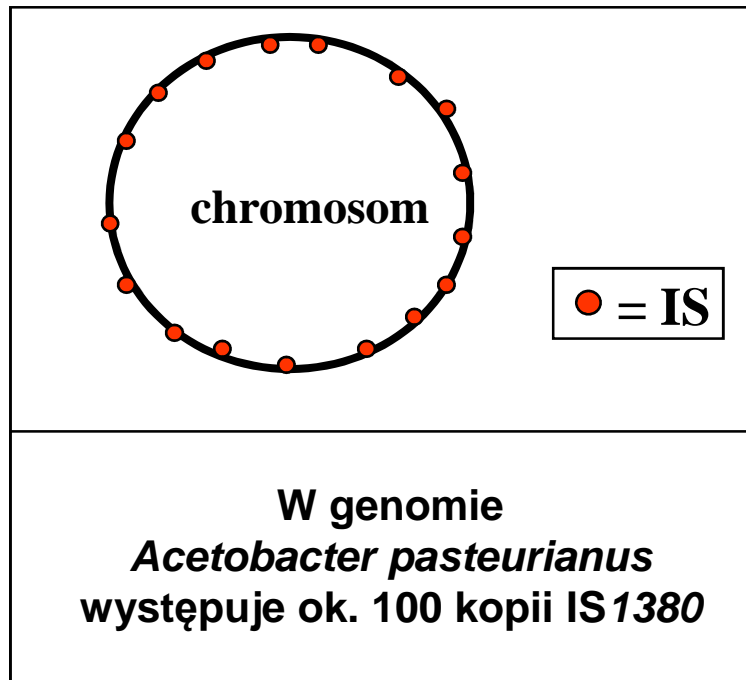
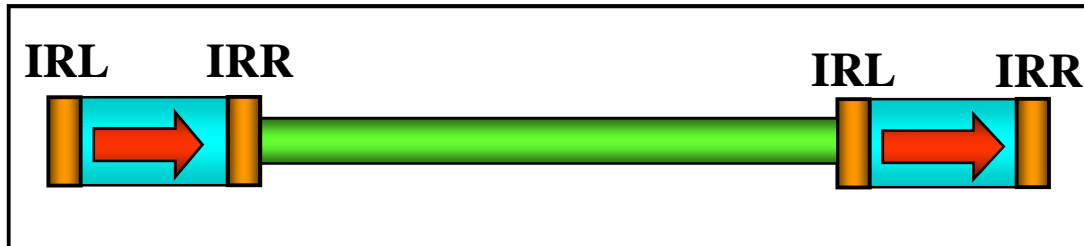
Na podstawie podobieństw strukturalnych wyróżniono **19 rodzin IS**.

Transpozony złożone

Bushman, Lateral gene transfer. 2001. Cold Spring Harbor Laboratory Press

Transpozony złożone

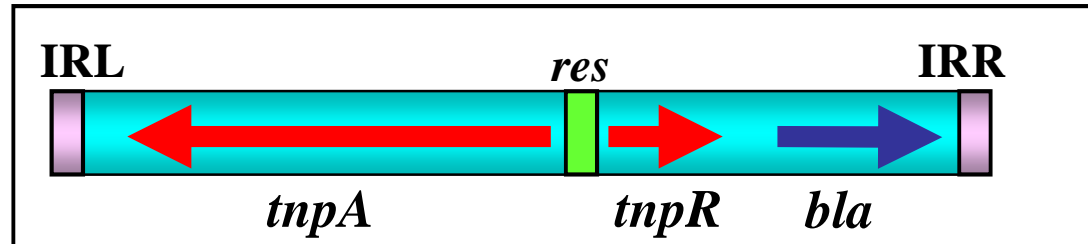

Bushman, Lateral gene transfer. 2001.
Cold Spring Harbor Laboratory Press

Transpozony niezłożone – rodzina Tn3

Tn3

(4 957 pz); rodzina Tn3

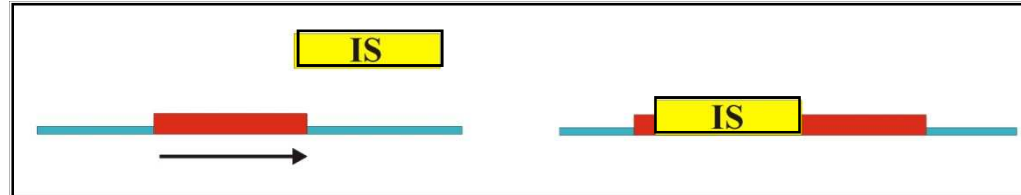
IR – 38 pz

- obecność genów kodujących duże, pokrewne transpozazy (ok. 1000 aa);
- podobieństwo sekwencji IR (ok. 40 pz);
- generowanie sekwencji DR o długości 5 pz;
- preferencje transpozycji do plazmidów;
- sekwencja docelowa – preferencyjnie bogata w pary AT;
- obecność systemu miejscowo-specyficznej rekombinacji;
- występowanie zjawiska odporności na kolejne transpozycje.

Rodzaje zmian w DNA spowodowanych transpozycją

1. Insercje
2. Delecje
3. Translokacje
4. Duplikacje
5. Inwersje
6. Aktywacja transkrypcji
7. Powstawanie kointegratów

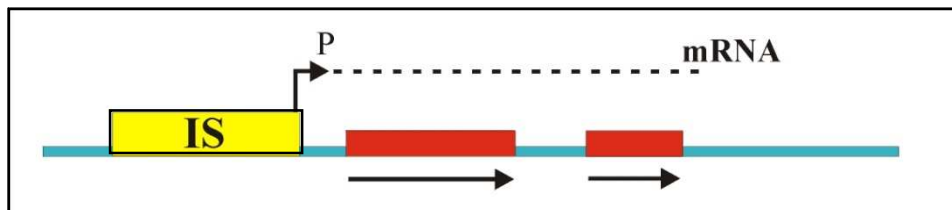
Insercyjna inaktywacja genu

IS1301 – odwracalna inaktywacja *siaA* *Neisseria meningitidis* – utrata otoczki powoduje silniejsze przyleganie oraz łatwiejsze wnikanie bakterii do komórek nabłonkowych

IS3 – integracja do genu *finO* plazmidu F – ekspansywność plazmidu.

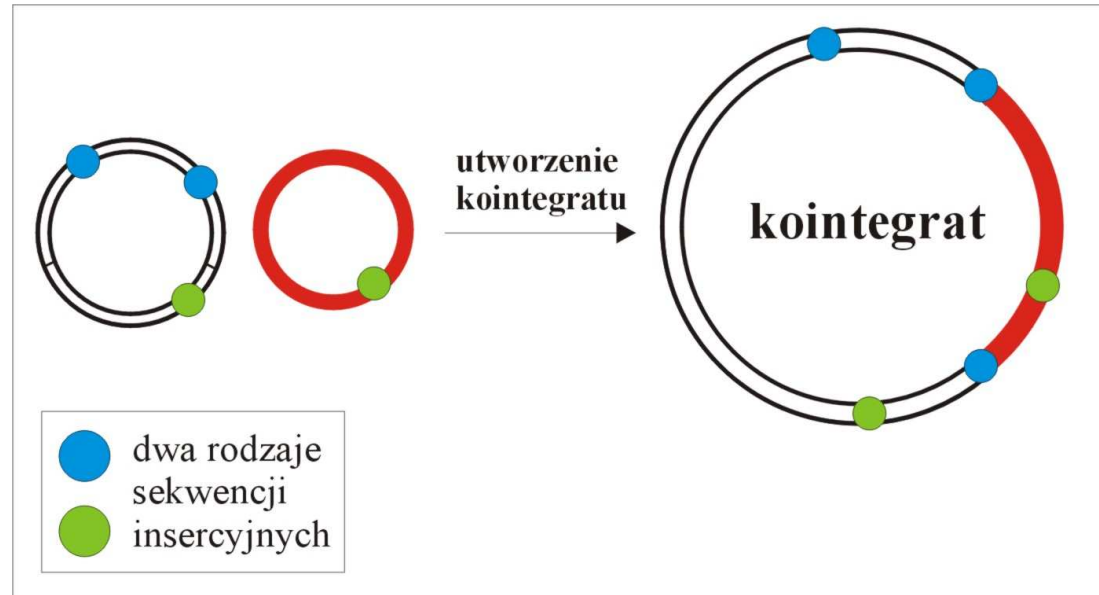
Aktywacja sąsiednich genów

- *Pseudomonas putida* – insercja IS1411 powyżej genów *pheAB* – aktywacja ekspresji operonu, umożliwiająca degradację fenolu.
- *Burkholderia cepacia* AC1100 – insercja IS1490 – aktywacja operonu, warunkującego wykorzystywanie herbicydu (kwasu 2,4,5-trichlorofenoksyoctowego).

Rodzaje zmian w DNA spowodowanych transpozycją

Tworzenie kointegratów

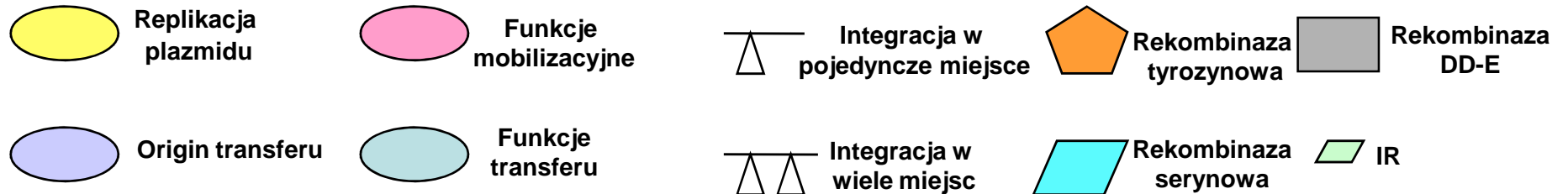
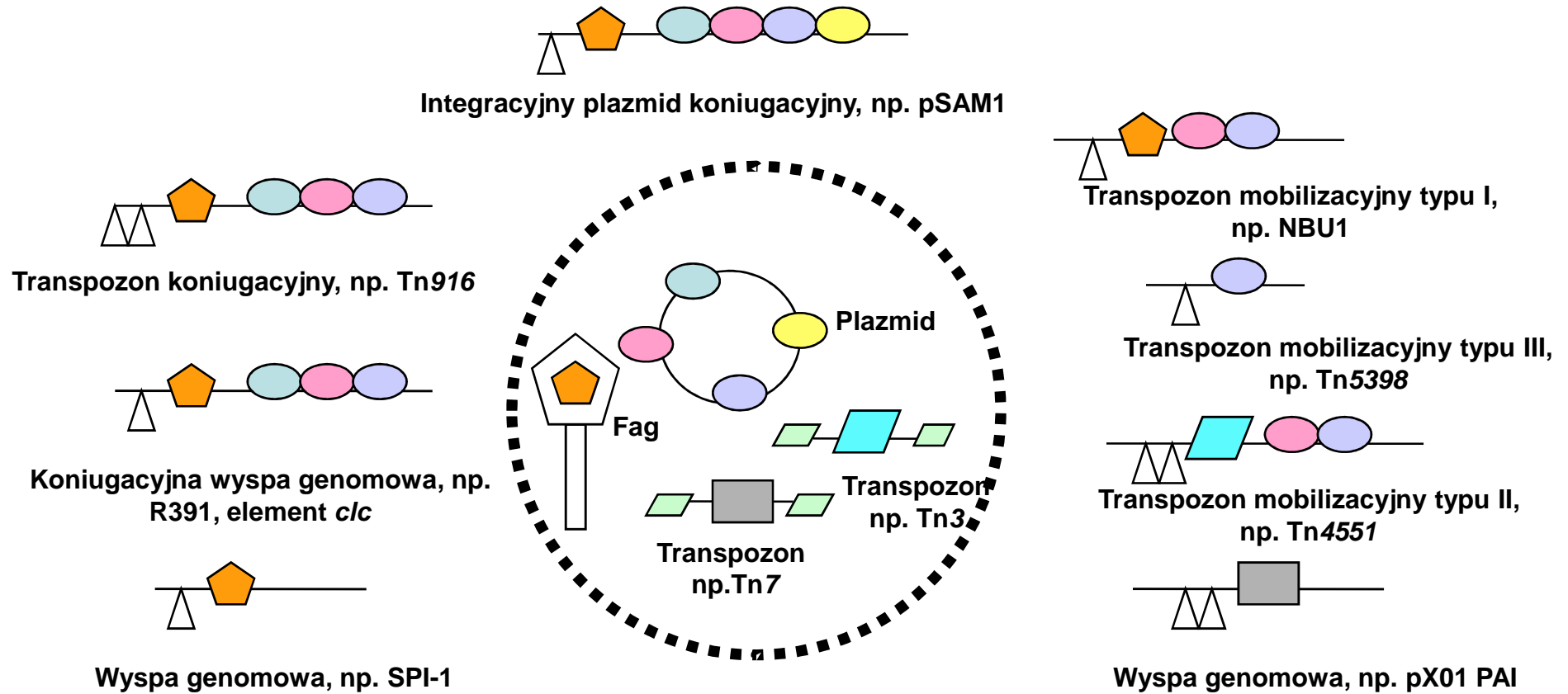

Rhizobium NGR234 (chromosom + plazmidy pNGR234a i pNGR234b) zaobserwowano tworzenie czterech typów kointegratów:

- (1) chromosom + pNGR234a, (2) chromosom + pNGR234b,
- (3) chromosom + pNGR234a + pNGR234b, (4) pNGR234a + pNGR234b.

Modularna struktura ruchomych elementów genetycznych

mgr Marta Sochacka-Piętal

**Identyfikacja i charakterystyka
elementów transpozycyjnych
*Paracoccus pantotrophus***

Rozprawa doktorska przygotowana w:

**Zakładzie Genetyki Bakterii
Instytutu Mikrobiologii
Wydziału Biologii
Uniwersytetu Warszawskiego**

Promotor:

dr hab. Dariusz Bartosik

Recenzenci:

**dr hab. Jacek Bielecki, prof. UW
prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn**

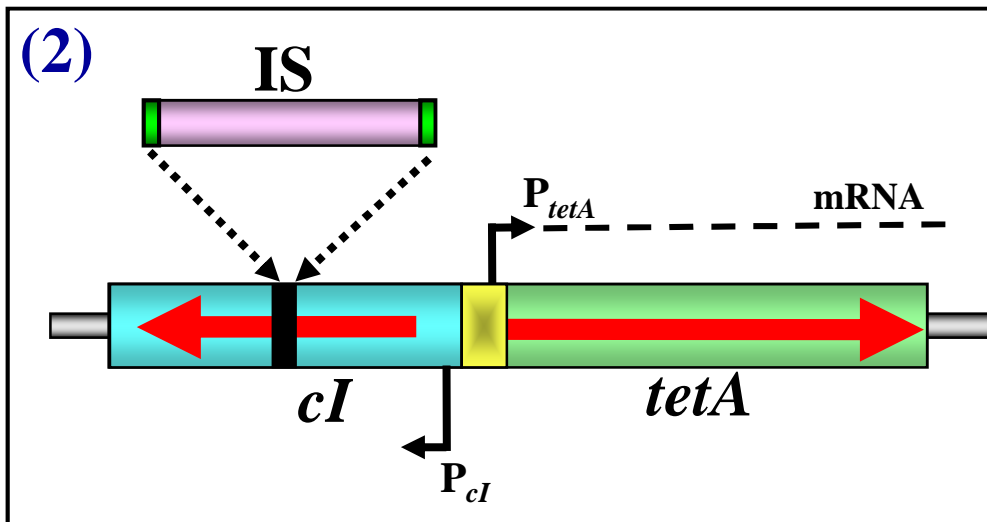
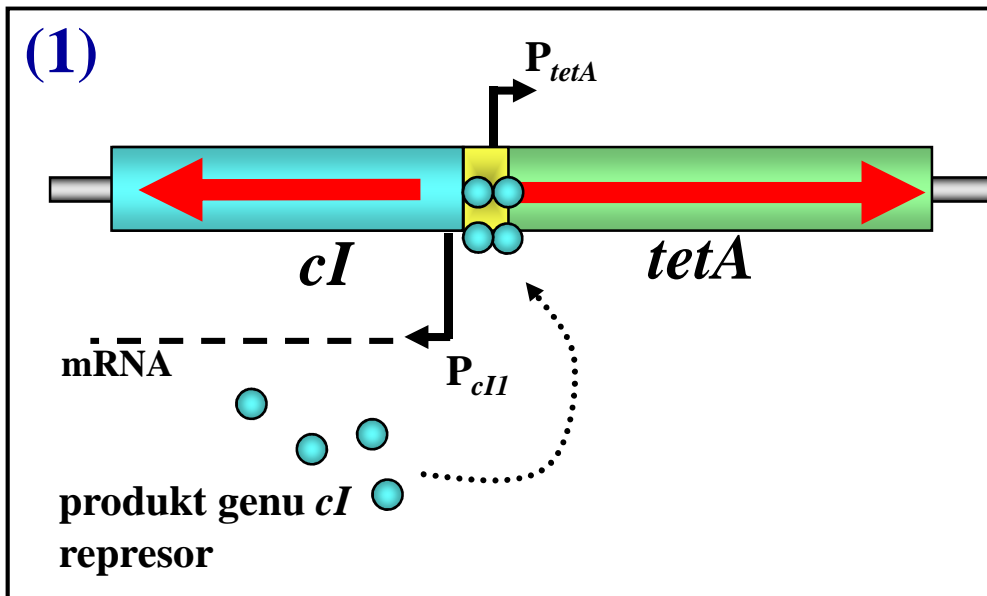
Charakterystyka *Paracoccus pantotrophus*

- gramujemne, tlenowe bakterie zaliczane do *Alphaproteobacteria*;
- fakultatywny chemolitoautotrof, zdolny do uzyskiwania energii z utleniania tiosiarczanu, siarczku i wodoru;
- niezwykle zróżnicowany metabolizm, m.in. zdolność do degradacji wielu związków organicznych, w tym mrówczanu i metanolu;
- poszczególne szczepy wyizolowano z różnych środowisk o bogatej florze bakteryjnej:
  - LMD 82.5 – ze ścieków przemysłowych,
  - DSM 65 – z gleby,
  - DSM 11072 – z ryzosfery dębu,
  - DSM 11073 – z liścia dębu;

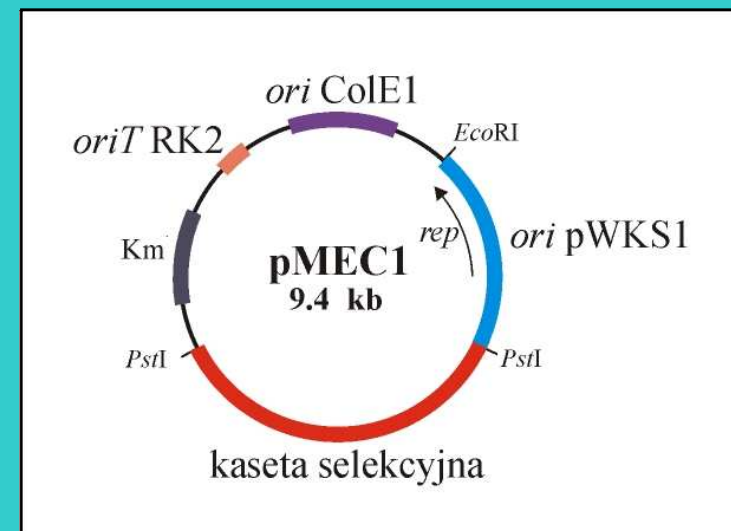
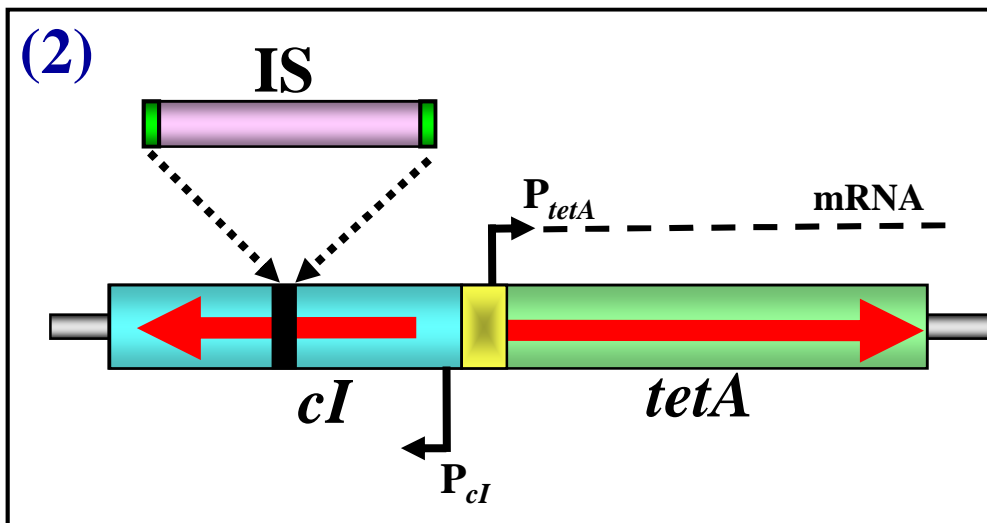
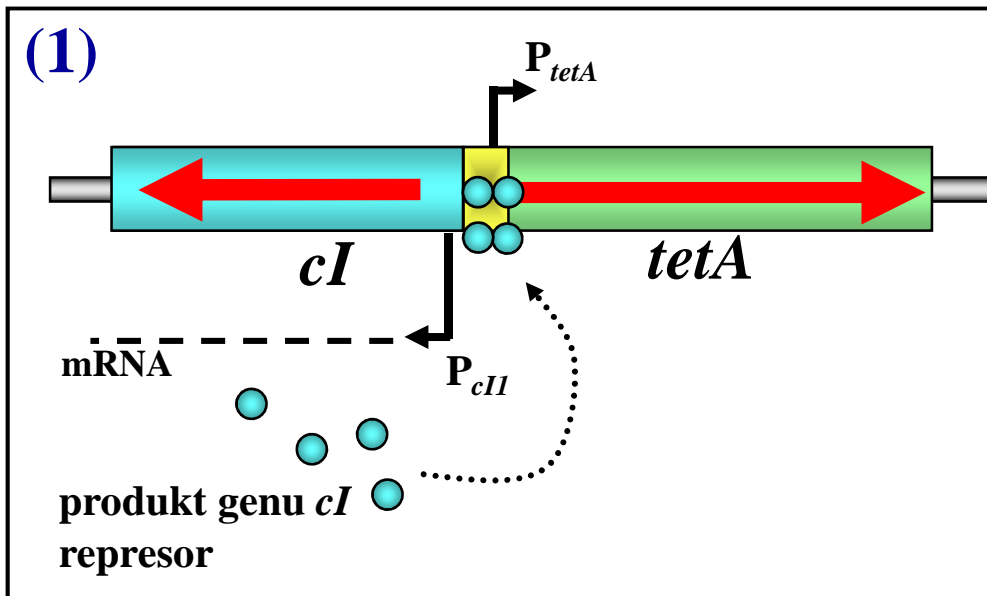
Cel pracy:

1. Identyfikacja funkcjonalnych TE występujących w czterech szczepach *Paracoccus pantotrophus* (*Alphaproteobacteria*) z wykorzystaniem wektorów pułapkowych.
2. Przeprowadzenie szczegółowej analizy molekularnej wykrytych elementów, obejmującej m.in.:
  - (i) poznanie ich struktury genetycznej,
  - (ii) zbadanie ich rozpowszechnienia w różnych gatunkach bakterii.

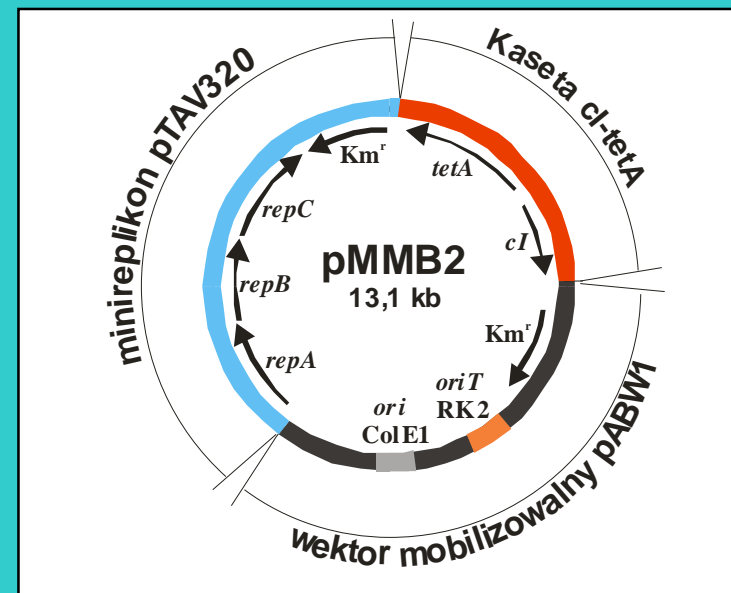
Identyfikacja TE - kasety selekcyjnej (*cI-tetA*)

Identyfikacja TE - kasetta selekcyjna (*cI-tetA*)

Struktura genetyczna plazmidu pMEC1

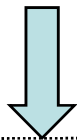
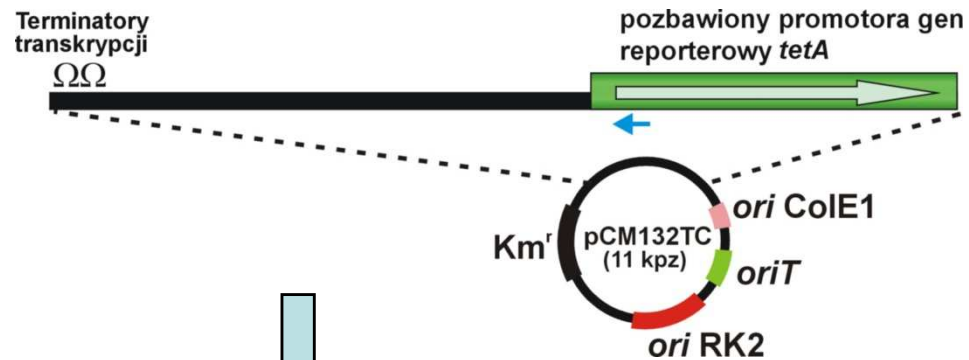

Struktura genetyczna plazmidu pMMB2

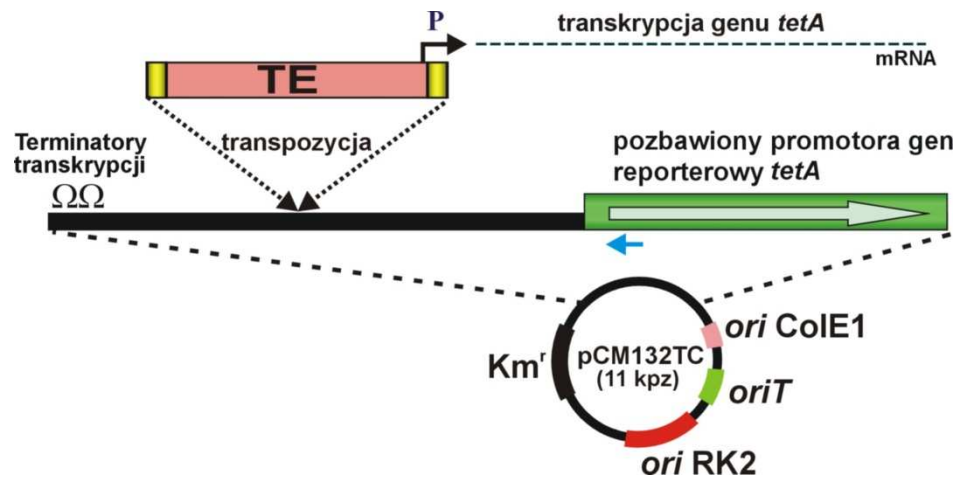
Strategie identyfikacji TE

Identyfikacja TE umożliwiających transkrypcję sąsiadujących genów

(1)

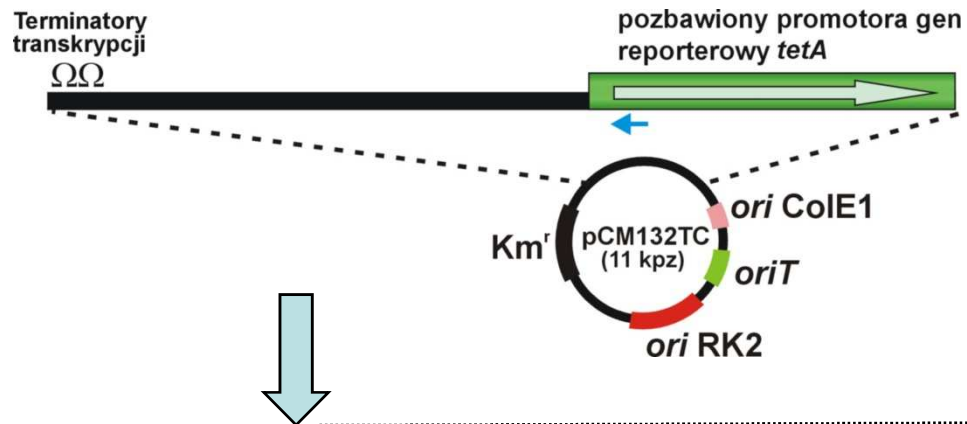
(2)

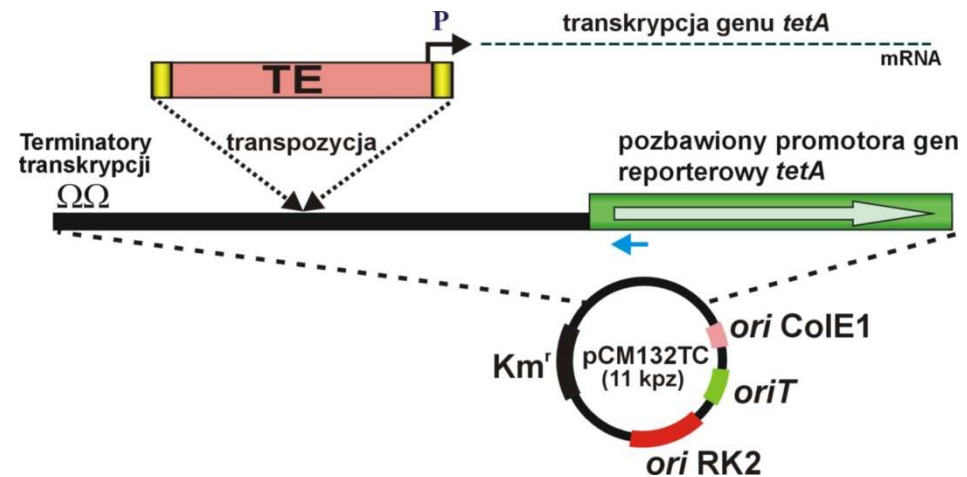
Strategie identyfikacji TE

Identyfikacja TE umożliwiających transkrypcję sąsiadujących genów

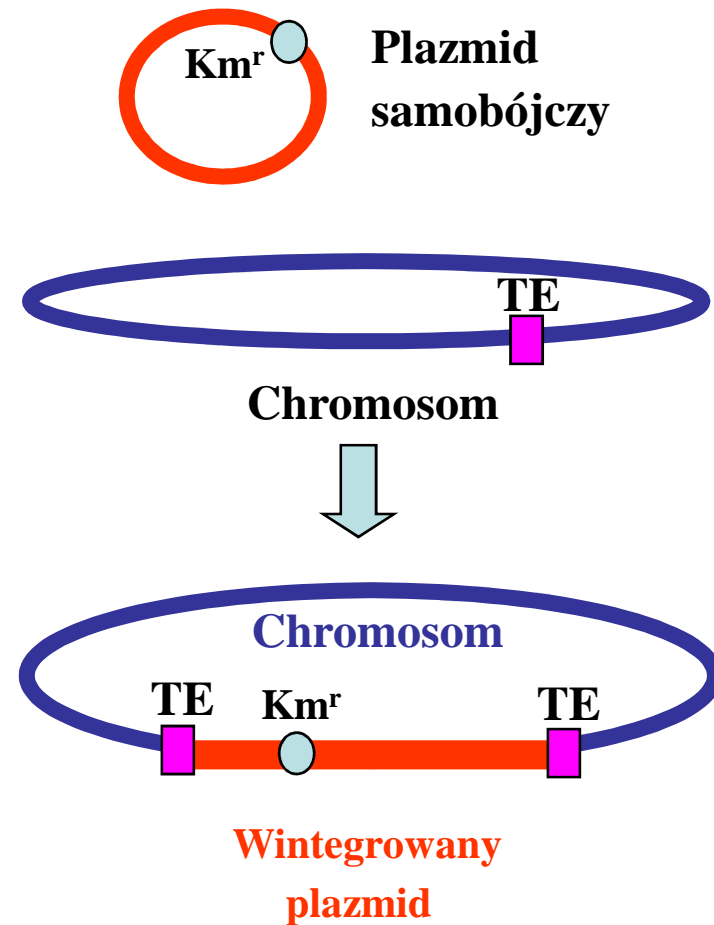
(1)

(2)

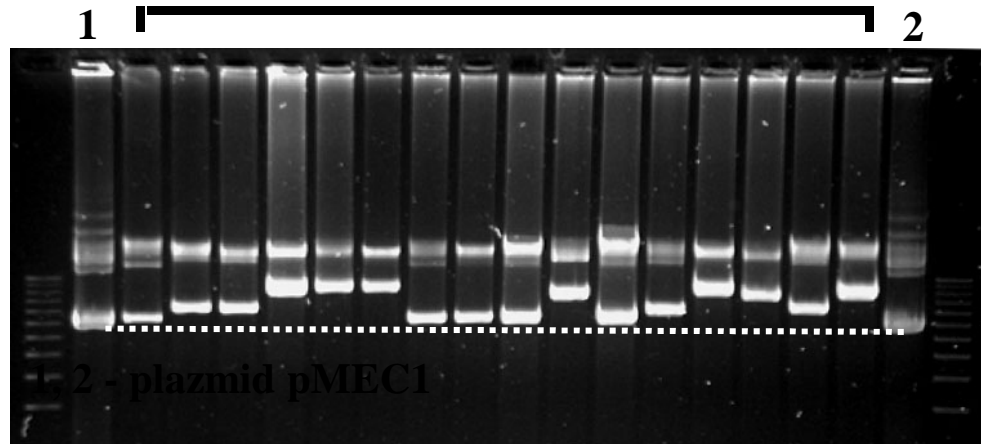
Identyfikacja TE wytwarzających kointegraty podczas transpozycji replikacyjnej

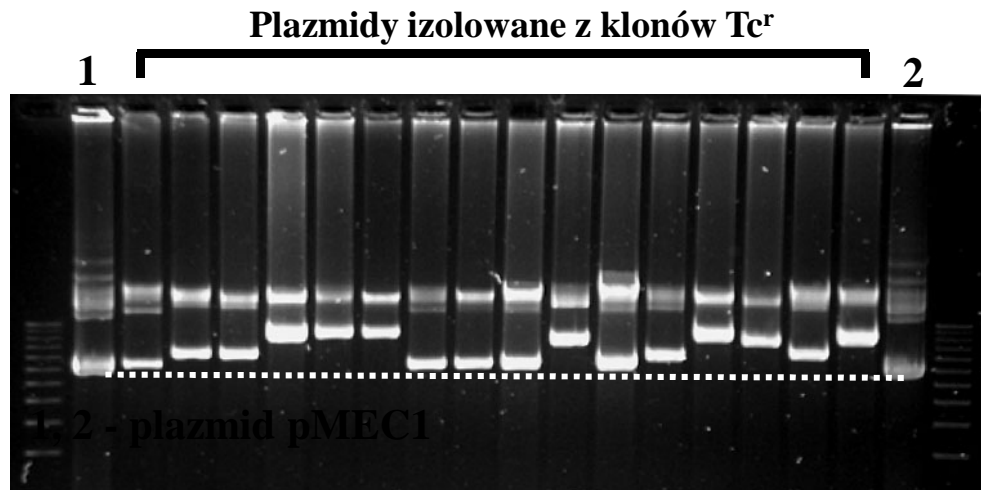
Identyfikacja TE

Plazmidy izolowane z klonów Tc^r

1, 2 - plazmid pMEC1

Identyfikacja TE

1, 2 - plazmid pMEC1

Szczep <i>P.</i> <i>pantotrophus</i>	Częstość powstawania mutantów Tc ^r	Częstość transpozycji*	Częstość powstawania mutantów danej klasy [%]				
			MP	< 2 kpz	~3 kpz	~3,5 kpz	~5,5 kpz
DSM 11072R	$5,0 \times 10^{-6}$	$3,0 \times 10^{-5}$	21	13	17	51	0
DSM 65R	$8,9 \times 10^{-5}$	$1,8 \times 10^{-5}$	80	4	16	0	0
DSM 11073R	$1,1 \times 10^{-3}$	$1,1 \times 10^{-3}$	0	0	100	0	0
LMD 82.5R	$1,2 \times 10^{-3}$	$1,2 \times 10^{-3}$	0	0	0	0	100

* w przeliczeniu na jedną komórkę w hodowli bakteryjnej; wyznaczona dla zastosowanego układu badawczego

MP – mutanty punktowe

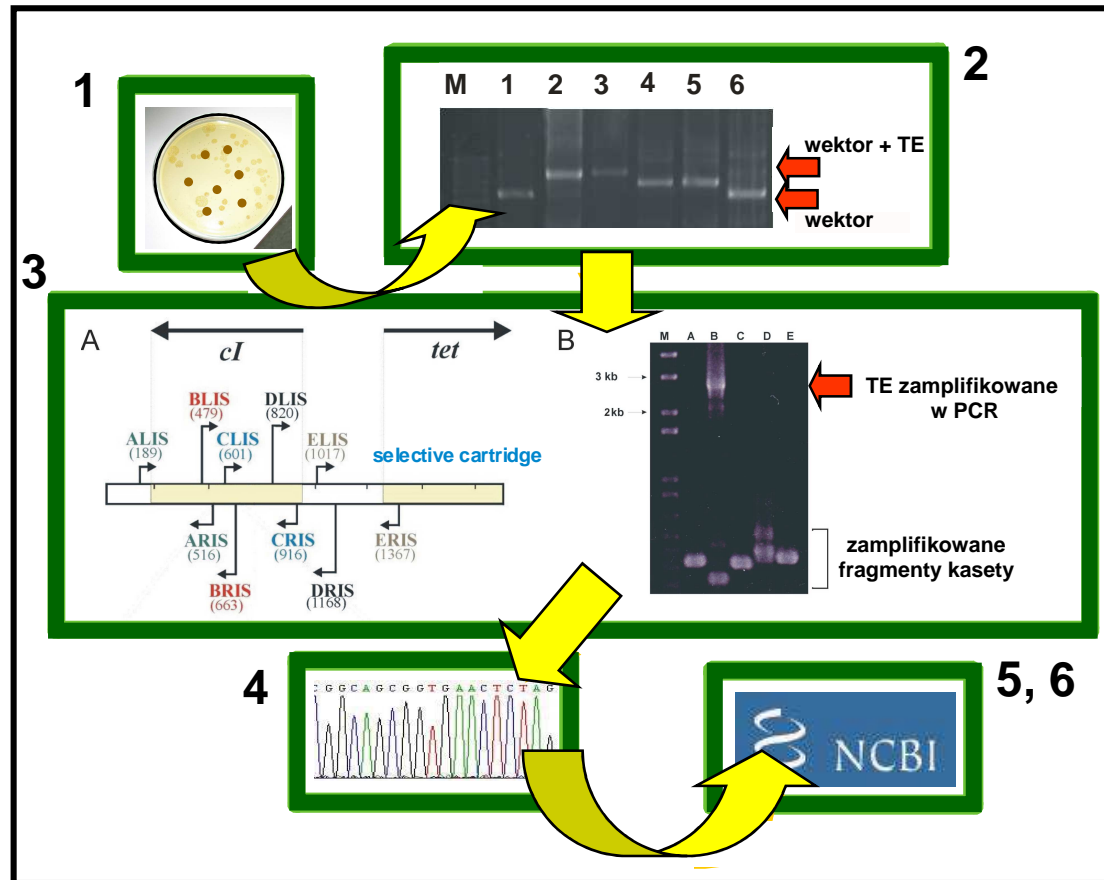
<2 kpz – mutanty z insertem o wielkości mniejszej niż ok. 2 kpz

~3 kpz – mutanty z insertem o wielkości około 3 kpz

~3,5 kpz - mutanty z insertem o wielkości około 3,5 kpz

~5,5 kpz - mutanty z insertem o wielkości około 5,5 kpz

Identyfikacja i analiza IS – schemat eksperymentów

1. Selekcja puli potencjalnych mutantów transpozycyjnych.
2. Identyfikacja plazmidów insercyjnych.
3. Potwierdzenie integracji TE w kasecie selekcyjnej - analizy PCR.
4. Sekwencjonowanie DNA.
5. Porównawcze analizy bioinformatyczne.
6. Annotacja sekwencji; zdeponowanie w bazach danych NCBI (GenBank) i ISfinder.

Analizy TE

Analizy bioinformatyczne sekwencji nukleotydowych:

- określenie genu kodującego transpozazę;
- identyfikacja terminalnych powtórzonych sekwencji IR;
- analiza sekwencji aminokwasowej transpozazy;
- identyfikacja konserwowanych motywów transpozaz;
- analiza porównawcza w bazach danych;
- określenie powielonej sekwencji docelowej DR.

Określenie przynależności TE do grupy / rodziny.

Przeprowadzenie analiz filogenetycznych.

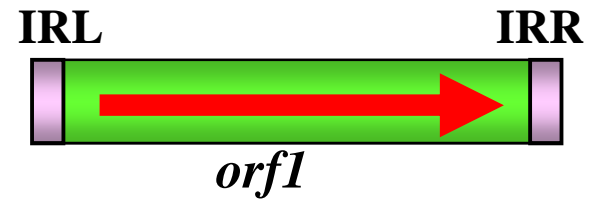
Zdeponowanie sekwencji w bazach danych.

Wyodrębnienie w zdeponowanych sekwencjach genomów elementów pokrewnych zidentyfikowanym w tej pracy.

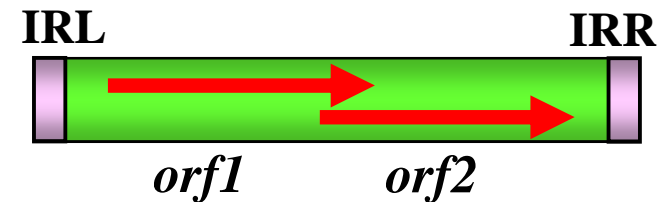
IS *P. pantotrophus* – organizacja genetyczna

ISPpa8 (1050 pz)
DSM 65 i DSM 11073
(grupa IS903 rodziny IS5)

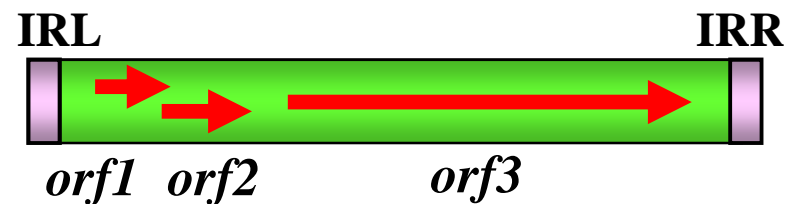
ISPpa9 (812 pz)
DSM 65
(rodzina IS6)

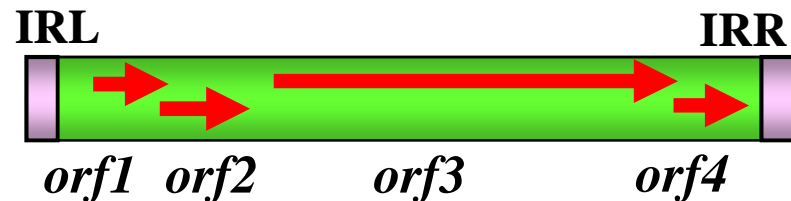
ISPpa6 (850 pz)
DSM 11073
(grupa IS427 rodziny IS5)

ISPpa7 (2731 pz)
DSM 65
(rodzina IS66)

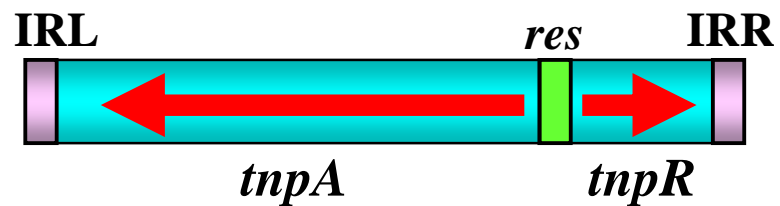
ISPpa5 (2829 pz)
DSM 11072
(rodzina IS66)

Transpozony niezłożone – rodzina Tn3

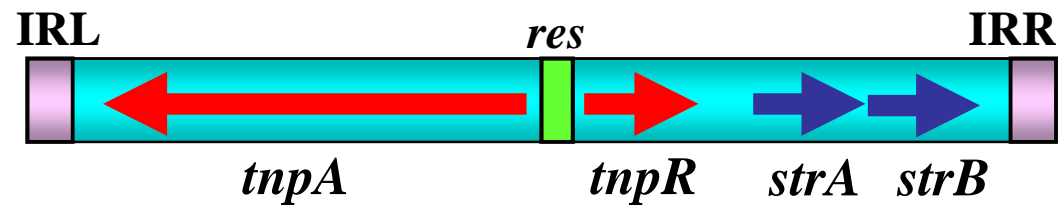
Tn3434

P. pantotrophus DSM 11072
(3 700 pz); rodzina Tn3

Tn5393

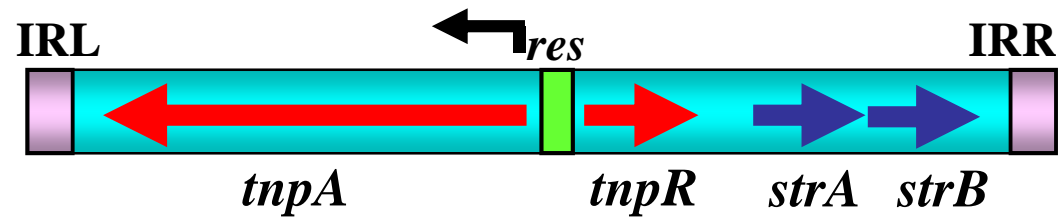
P. pantotrophus LMD 82.5
(5 500 pz); rodzina Tn3

Elementy warunkujące transkrypcję sąsiednich genów

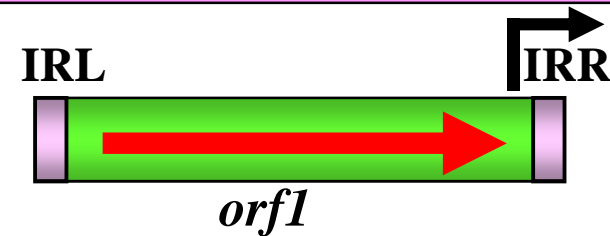
Tn5393

P. pantotrophus LMD 82.5
(5 500 pz); rodzina Tn3

ISPpa8

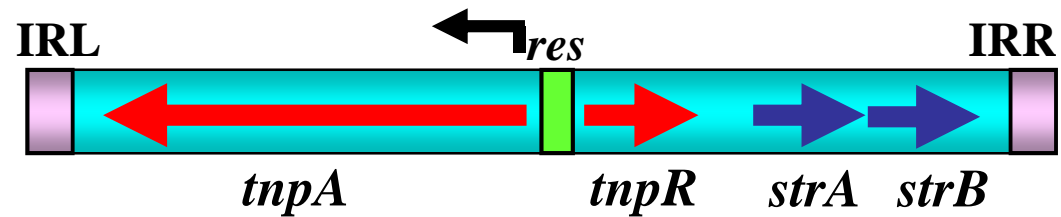
DSM 65 i DSM 11073
(1050 pz)
(grupa IS903 rodziny IS5)

Elementy warunkujące transkrypcję sąsiednich genów

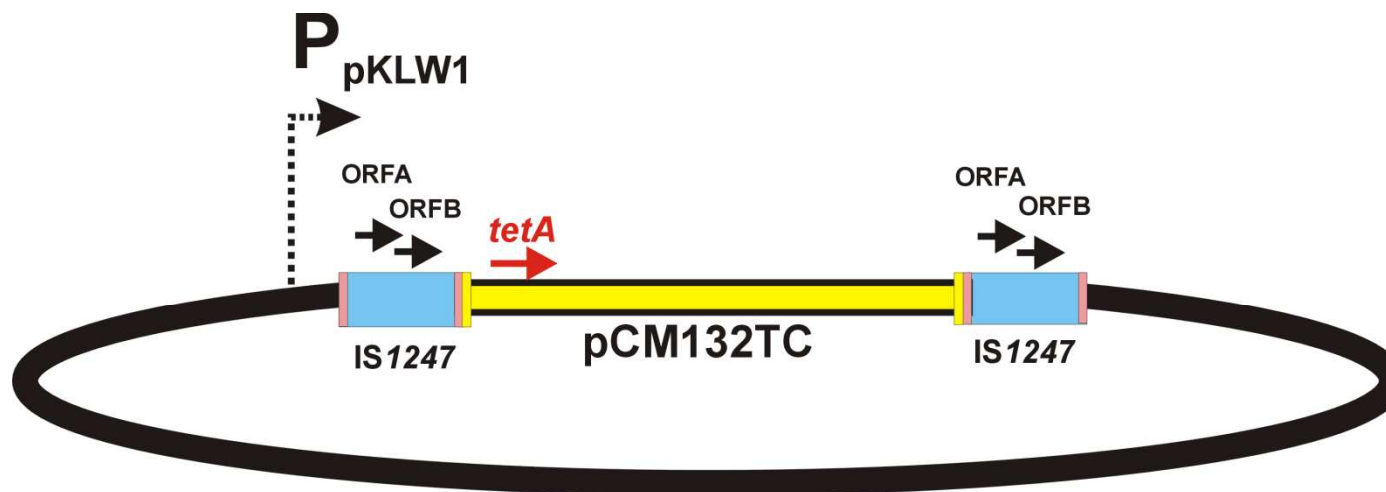
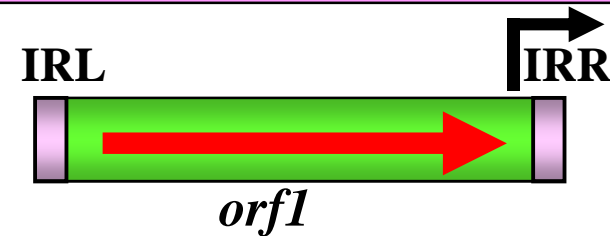
Tn5393

P. pantotrophus LMD 82.5
(5 500 pz); rodzina Tn3

ISPpa8

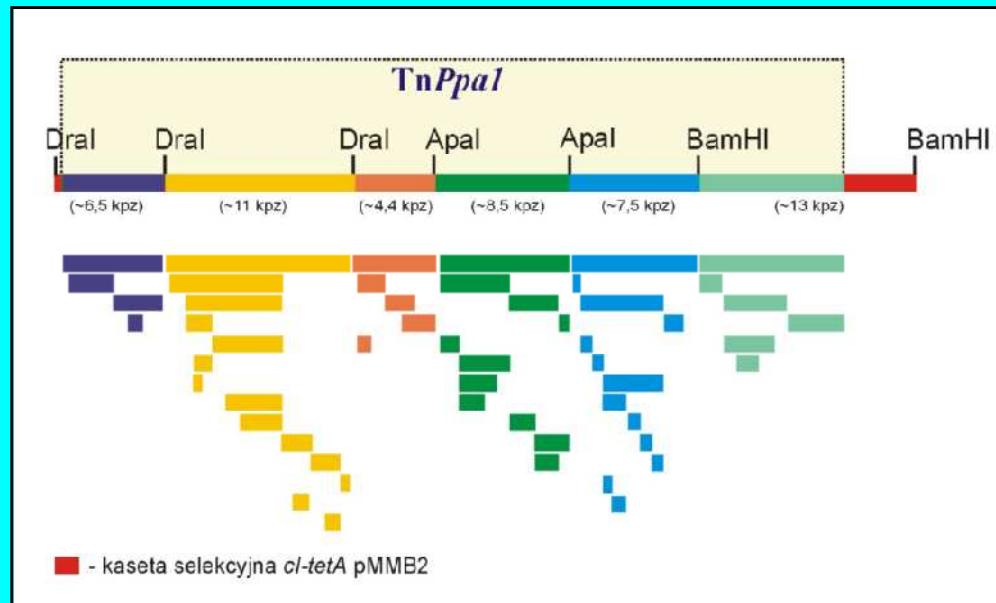
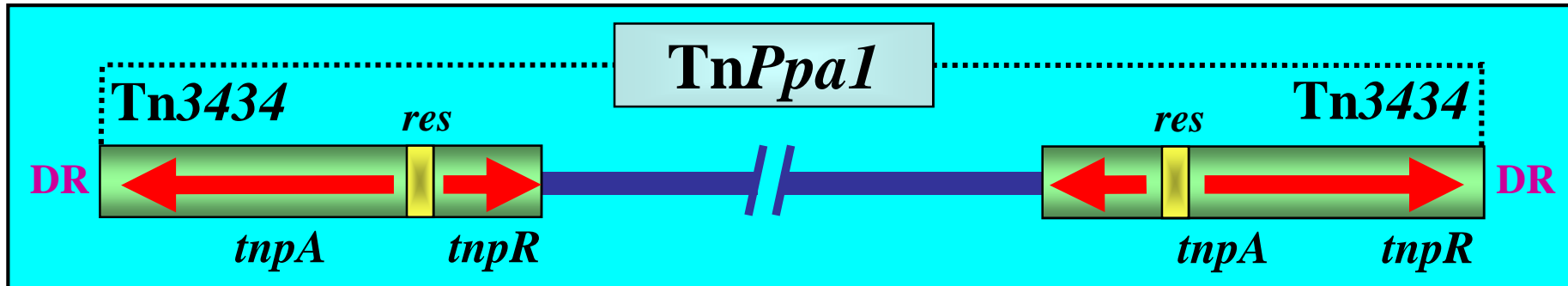
DSM 65 i DSM 11073
(1050 pz)
(grupa IS903 rodziny IS5)

Naturalny plazmid pKWLW1 (ok 100 kpz)
z *P. pantotrophus* DSM 11073

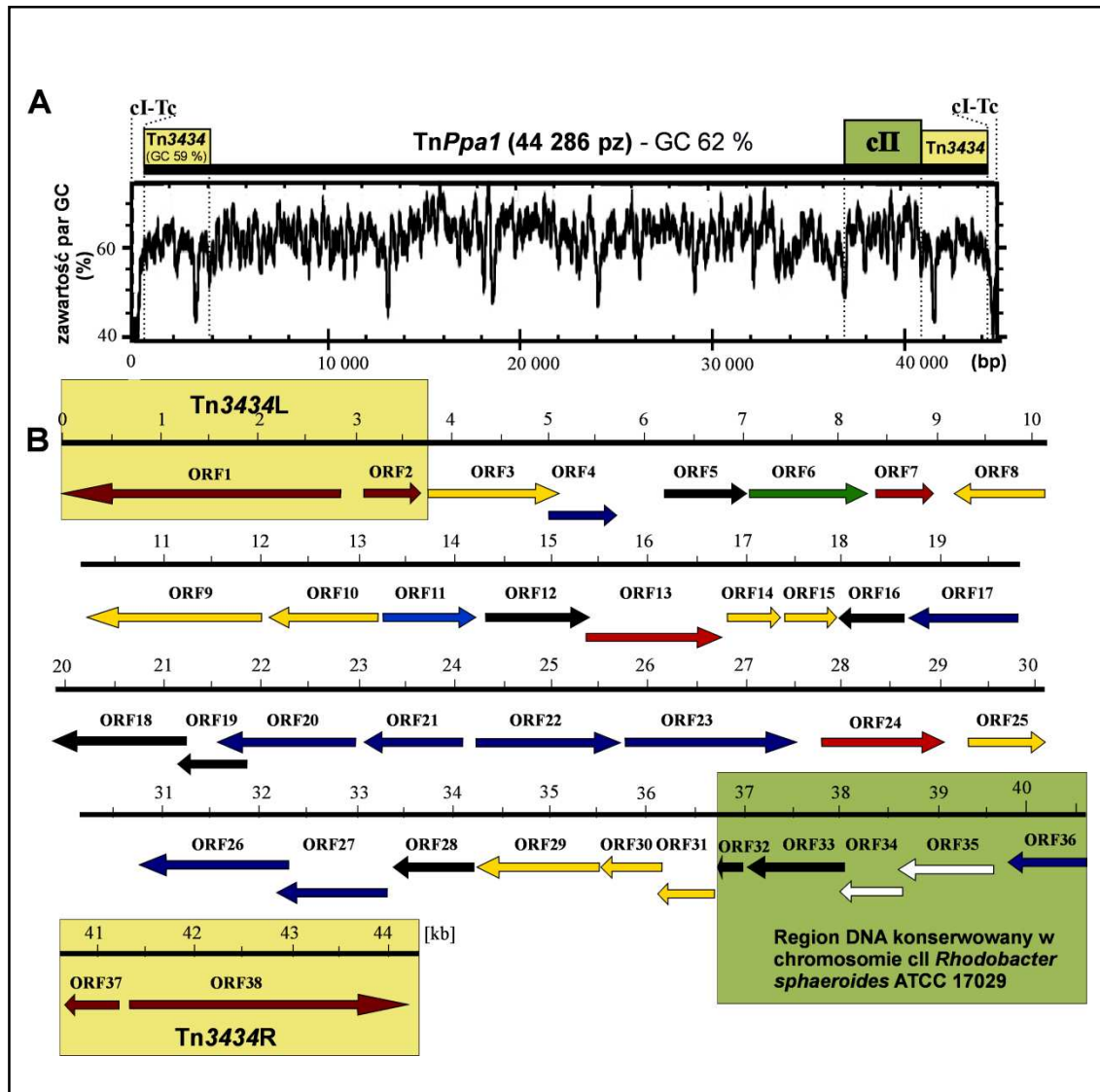

Transpozycyjna wyspa genomowa *TnPpa1*

***TnPpa1* (44,5 kbp)**
***P. pantotrophus* DSM 11072**

Transpozycyjna wyspa genomowa Tn*Ppa1*

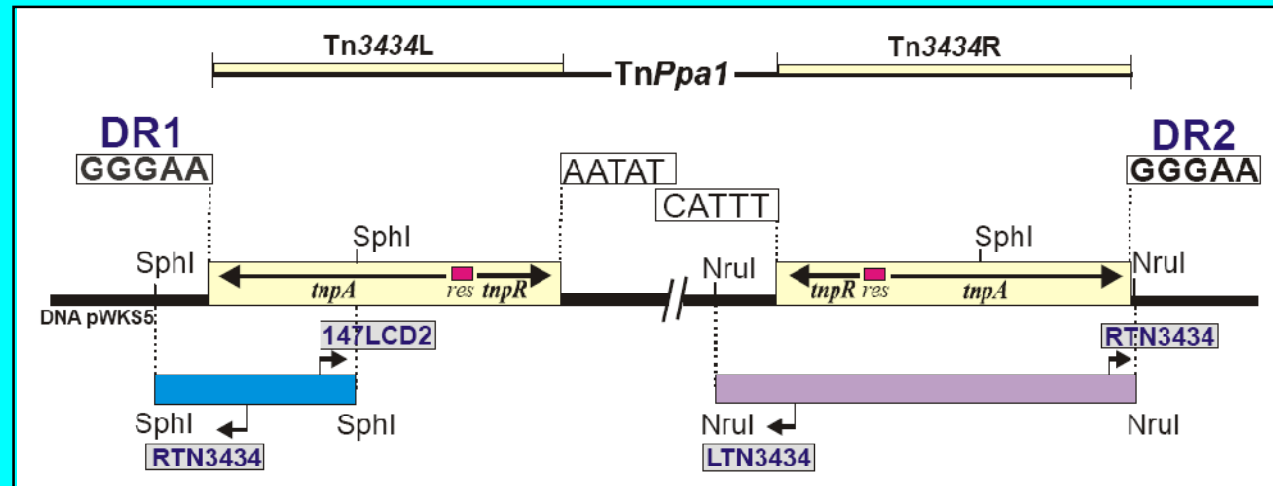

- mozaikowa struktura
- obecność genów metabolizmu podstawowego
- system transportu żelaza typu ABC
- geny kodujące konserwowane białka o nieznannej funkcji

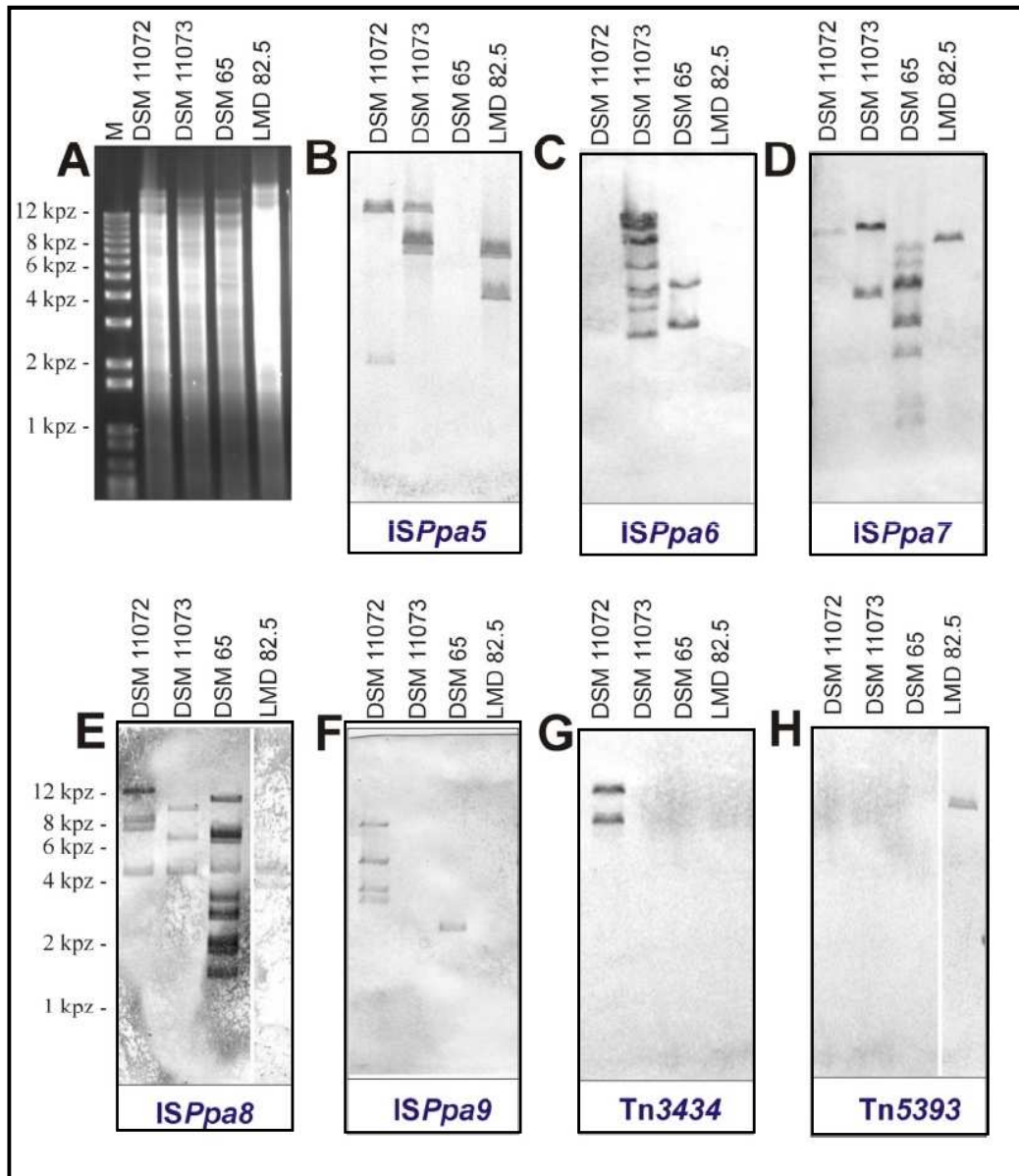
■ transpozazy/ resolwazy	■ konserwowane/ nieznana funkcja	■ aminotransferaza	■ regulatory transkrypcji	■ białka błonowe	□ hydrataza
■ dehydrogenazy	■ katabolizm propionianu	■ fosfomutaza	■ transportery	■ kinaza	■ hydrolaza

Transpozycyjna wyspa genomowa *TnPpa1*

Ustalenie pierwotnego
miejsca integracji
TnPpa1 w pWKS5
P. pantotrophus DSM 11072

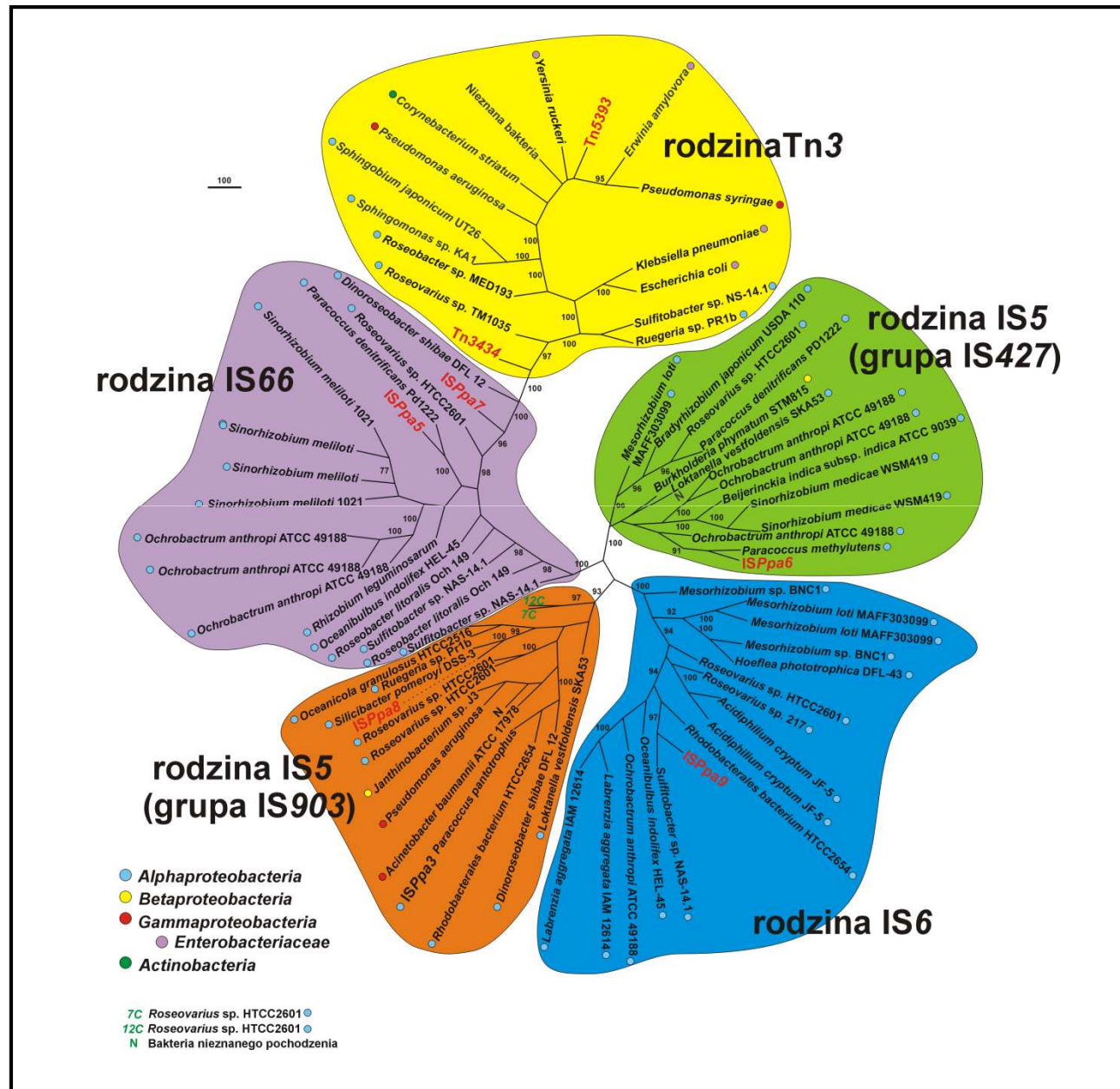

Rozpowszechnienie badanych TE w *P. pantotrophus*

**Hybrydyzacja DNA-DNA sond
specyficznych dla poszczególnych
TE z całkowitym DNA
(trawionym EcoRI) wyizolowanym
ze szczepów *P. pantotrophus***

Elementy transpozycyjne *Paracoccus* sp.

Podsumowanie i wnioski

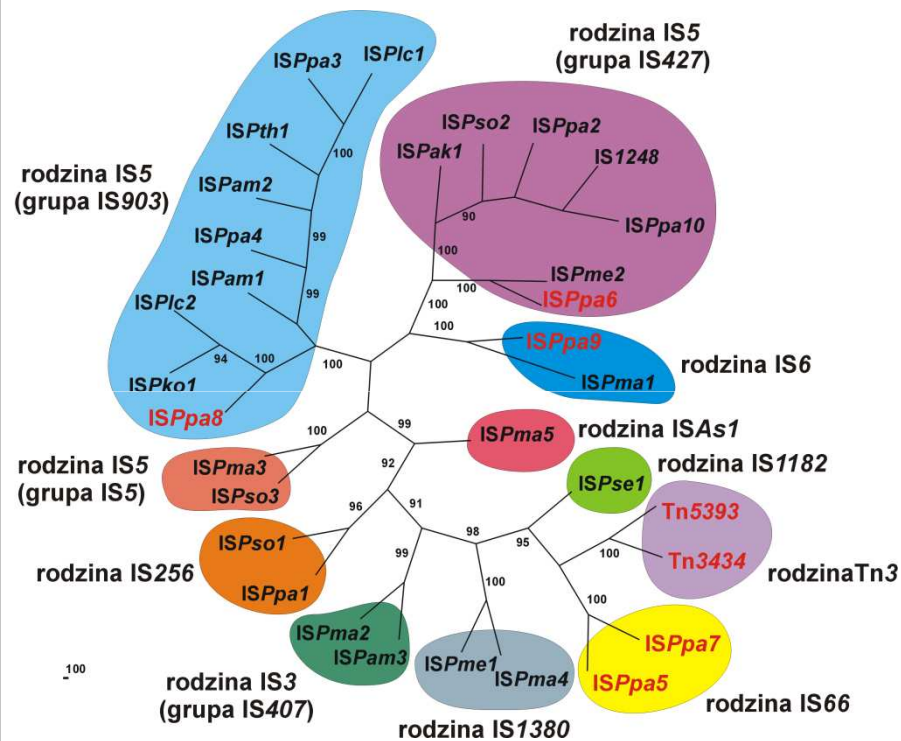
- Stosując wektory pułapkowe zidentyfikowano, nieopisane wcześniej: (i) pięć IS, (ii) dwa transpozony niezłożone oraz (iii) transpozon złożony o mozaikowej strukturze (*TnPpa1*).
- Na podstawie przeprowadzonych kompleksowych analiz bioinformatycznych elementy te zaliczono do odpowiednich rodzin IS: (i) IS6, (ii) IS66, (iii) IS5 (grupa IS903 i IS427), bądź Tn – transpozony z rodziny Tn3. Wyznaczono częstość transpozycji dla każdego z badanych elementów.
- Szczegółowe analizy *in silico* sekwencji genomów bakterii umożliwiły wyróżnienie TE, które nie zostały scharakteryzowane przez innych badaczy podczas deponowania sekwencji nukleotydowych w bazach danych.
- Scharakteryzowany w tej pracy *TnPpa1* jest pierwszą mobilną wyspą genomową, którą zidentyfikowano w wyniku odpowiednio przeprowadzonej selekcji zdarzenia transpozycyjnego.
- Ustalono liczbę kopii poszczególnych TE w genomie gospodarza oraz poznano ich lokalizację (plazmid/chromosom).
- Przeprowadzono komputerowe analizy filogenetyczne, co dało wyobrażenie o częstości i kierunkach transferu horyzontalnego genów w *Paracoccus* spp. Uzyskane dane sugerują występowanie rzadko obserwowanego zjawiska transferu horyzontalnego między bakteriami gramdodatnimi i gramujemnymi.

Podsumowanie i wnioski

- Wykazano eksperymentalnie, że natura systemu replikacyjnego wektora pułapkowego może stanowić czynnik limitujący transpozycję dużych elementów transpozycyjnych.
- Identyfikacja Tn5393 w izolacie *P. pantotrophus* jest dowodem na to, że bakterie glebowe mogą stanowić istotny rezerwuar determinant oporności na antybiotyki w środowisku.
- Wykazano po raz pierwszy, że elementy z grupy IS903 (rodzina IS5), jak również transpozon Tn5393, kodują promotory umożliwiające transkrypcję sąsiednich genów.
- Wykazano, że utworzenie kointegratów w trakcie transpozycji replikacyjnej może prowadzić do ekspresji bezpromotorowych genów opornościowych.
- Uzyskano wyniki podważające przekonanie, iż tzw. zjawisko odporności DNA docelowego na kolejną insercję pokrewnych TE jest powszechne wśród rodziny Tn3.
- Uzyskano interesujące dane umożliwiające wyciągnięcie wniosków na temat ewolucji transpozonów z rodziny Tn3.

Elementy transpozycyjne *Paracoccus* spp.

L.p	TE	Gospodarz	Rodzina/grupa	Sposób identyfikacji
1	IS1248	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 11073	IS5/IS427	pCM132TC (kointegrat)
2	ISPaK1	<i>P. alkenifer</i> DSM 11593	IS5/IS427	pMAT1*
3	ISPam1	<i>P. amionophilus</i> JCM7686	IS5/IS903	pEBB10 i pCM132TC
4	ISPam2	<i>P. amionophilus</i> JCM7686	IS5/IS903	pEBB10*
5	ISPam3	<i>P. amionophilus</i> JCM7686	IS3/IS407	pCM132TC
6	ISPko1	<i>P. kondratievae</i> NCIMB 13773 ¹	IS5/IS903	pMEC1 i pCM132TC
7	ISPlc1	<i>P. alcaliphilus</i> JCM 7364	IS5/IS903	pMAT1
8	ISPlc2	<i>P. alcaliphilus</i> JCM 7364	IS5/IS903	pMAT1
9	ISPma1	<i>P. marcusii</i> DSM 11574	IS6	pMEC1
10	ISPma2	<i>P. marcusii</i> DSM 11574	IS3/IS407	pMEC1
11	ISPma3	<i>P. marcusii</i> OS22	IS5/IS5	pMEC1 i pCM132TC
12	ISPma4	<i>P. marcusii</i> OS22	IS1380	pMAT1
13	ISPma5	<i>P. marcusii</i> OS22	ISAe1	pMAT1
14	ISPme1	<i>P. methylutens</i> DM12	IS1380	pMEC1
15	ISPme2	<i>P. methylutens</i> DM12	IS5/IS427	pMEC1
16	ISPPa1	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 11072	IS256	pMEC1
17	ISPPa2	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 11072	IS5/IS427	pMEC1
18	ISPPa3	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 11072	IS5/IS903	pMEC1
19	ISPPa4	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 65	IS5/IS903	pMEC1
20	ISPPa5	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 11072	IS66	pMEC1
21	ISPPa6	<i>P. pantrotrophi</i> KL100 (pochodna DSM 11073)	IS5/IS427	pMEC1
22	ISPPa7	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 65	IS66	pMEC1
23	ISPPa8	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 65 i DSM 11073	IS5/IS903	pCM132TC
24	ISPPa9	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 65	IS6	pDS132K
25	ISPPa10	<i>P. pantrotrophi</i> LMD 82.5	IS5/IS427	pMAT1
26	ISPse1	<i>P. seriniphilus</i> DSM 14827	IS1182	pMAT1
27	ISPso1	<i>P. solventivorans</i> DSM 11592	IS256	pMEC1
28	ISPso2	<i>P. solventivorans</i> DSM 11592	IS5/IS427	pMEC1
29	ISPso3	<i>P. solventivorans</i> DSM 11592	IS5/IS5	pMEC1
30	ISPth1	<i>P. thiocyanatus</i> IAM 12816	IS5/IS903	pMAT1
31	Tn3434	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 11072	Tn3	pMEC1
32	Tn5393	<i>P. pantrotrophi</i> LMD 82.5	Tn3	pMEC1
33	TnPPa1	<i>P. pantrotrophi</i> DSM 11072	Tn3	pMMB2

Podsumowanie i wnioski

